

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Helse- og omsorgsdepartementet	
Saksnr:	Dok.nr:
200502983	19
Arkivkode:	Journ.dato:
531.2	15/9-05
Avd.:	Saksbeh.:
HRA	LAD
U.off.:	

Vår ref.: 2005.191.002/014

Deres ref.: 200403872-/LAD

Bergen, den 14.09.2005

Høringsuttalelse om endringer i psykisk helsevernlov og pasientrettighetsloven

Vi viser til høringsbrev, og uttaler følgende:

Diakonissehjemmets Høgskole støtter Helse- og Omsorgsdepartementets vurderinger under punktene 7.2.7 til 7.2.9. Mennesker med psykisk sykdom får slik de samme rettigheter ved Pasientrettighetsloven som mennesker med somatisk sykdom. Når det gjelder valg av pårørende (7.2.7) og retten til fritt sykehusvalg (7.2.8), mener vi at det er en selvfølge i forhold til frivillig psykisk helsevern, og mennesker underlagt tvang skal også i prinsippet ha disse rettigheter. Det må stilles strenge krav til unntak for mennesker med såkalt manglende samtykkekompetanse.

Vedrørende punkt 7.2.7:

- Selv om pasienten av ulike grunner mener at det er andre enn familien som er hans / hennes nærmeste, må den/ de som i størst grad har omsorgsansvaret i hverdagen ha lovpålagte rettigheter i forhold til å klage inn vedtak om tvang for Kontrollkommisjonen og å kunne klage på manglende individuell plan.
- Det må også fremgå tydelig av loven at den/ de som har omsorgsansvaret, har rett til informasjon om behandling og prognose. Slik situasjonen er i dag pålegger behandlingsapparatet familien et stort omsorgsansvar. Dessuten er det tradisjonelt sett en moralsk plikt for familien å påta seg omsorgsansvaret for deres nærmeste. Hvis ikke familien bemyndiges og får tilstrekkelig informasjon, blir alle parter skadelidende.

Vedrørende § 3-1, "vilkår for tvungen psykisk helsevern":

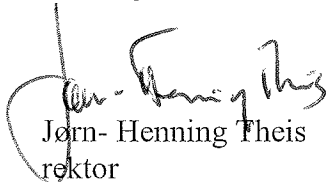
- Diakonissehjemmets Høgskole mener at ordlyden "krav om at frivillighet skal være forsøkt", er for vag. Om mulig bør det konkretisere hva som menes med tiltak for "frivillighet". Den er i denne sammenheng løsrevet fra det forhold at tilbud om frivillig psykisk helsevern på et forsvarlig nivå, eller på det nivå pasienten ønsker, i dag ikke er på plass. Spesielt gjelder det for mennesker med alvorlig sinnslidelse. Situasjonen er den at mennesker som ønsker frivillig

innleggelse, får avslag på grunn av overfylte akuttavdelinger. Sykdommen kan så utvikle seg til at tvang blir nødvendig. Disse forholdene er påpekt i Pasientombudet for psykiatrien i Hordaland sin årsrapport for 2004.

Vedrørende § 3-3 og 3-5

- Det bør fremgå at "bistand fra offentlig myndighet" betyr at helsepersonell, med unntak av nødrett, skal være tilstede i situasjonen. I stor utstrekning er politiet i dag alene om å avhente (pågripe) pasienten. Det må også stilles krav om at politiet skal opptre i sivil og i sivil kjøretøy, så sant ikke nødrett. Uniformert politi opprettholder en farliggjøring og stigmatisering av psykisk syke mennesker.
- Vi ser det også som påkrevd at lege blir ansvarlig for å nedfelle i pasientens journal hva som ligger til grunn for å søke bistand fra offentlig myndighet, og hvordan situasjonen forløp. Her har blant annet Georg Høyevist at disse situasjonene oppleves som svært negative av pasienten. Tvang oppleves i denne sammenheng som større grad av maktbruk enn det som skjer ved tvang innenfor institusjonen.

Vennlig hilsen

Jørn-Henning Theis
rektor